

EE MUSIC Seminar

Nederland – . –

Energieconsultant van HET LAND: ,

Gezant van EE MUSIC van HET LAND: ,

Voor het Seminar

(Als u de eigenaar bent van een ontmoetingsplaats of een exploitant)

Om het maximum van dit seminarie uit te trekken, aanbevelen wij u zich te voorbereiden en het volgende mee te brengen:

- ✔ Informatie over uw ontmoetingsplaats, houdend in: bebouwde oppervlakte van de plaats, leeftijd van het gebouw, totaal aantal bezoekers (maandelijks of jaarlijks), capaciteit van elke plaats voor evenementen en het aantal evenementen voor elke plaats (maandelijks of jaarlijks), het gemiddelde aantal uren voor gemeenschappelijke toegang en het aantal full-time werknemers in het gebouw.
- ✔ Informatie over het energieverbruik, houdend in: elektriciteit - en gasfacturen (voor het laatste jaar, de laatste een paar maanden of welke u ter beschikking hebt) – ze dienen om de kwantiteit van de door u geconsumeerde energie te tonen, informatie over de kwantiteit van de lokaal geproduceerde energie uit hernieuwbare bronnen, als u over een lokale installatie beschikt, en alle andere informatie verbonden met lokale energieverbruik (vloeibaar petroleumgas, diesel, niet gebruikt voor transport, aardolie enz.)
- ✔ Het milieubeleid en een actieplan van uw ontmoetingsplaats, indien u erover beschikt

Zelfs als u niet in toestand bent om deze informatie te vervaardigen, is het steeds mogelijk deel te nemen! Geen uitbater van een ontmoetingsplaats? U kunt leren hoe een energie-efficiëntere organisator te worden, samen met de ontmoetingsplaatsen waarmee u zaken doet te werken en uw geestverwanten te ontmoeten, waarmee u zal ervaring meedelen en goede praktijken opbouwen.

Waarom EE MUSIC?

- › Het klimaat verandert met ongekend tempo door de koolstof uitgelaten in de dampkring door onze onbestendige afhankelijkheid van de fossiele brandstoffen bestemd om onze economie, samenleving en cultuur van energie te voorzien. Dankzij de zichtbaarheid en het profiel van de muziekevenementensector en het aantal, dat het aanraakt, heeft het de mogelijkheid om een geïnspireerde leider te worden in het opbouwen van een duurzamer energietoekomst.
- › De energiekosten stijgen als geheel en kunnen heel variabel zijn – zo kan het verminderde energieconsumptieverbruik geld besparen en uw zaak bestendiger maken tegen toekomstige prijsfluctuaties. Het verbruik van energie uit hernieuwbare bronnen kan ook u helpen en u tegen prijenschokken beschermen.
- › EE MUSIC ondersteunt muziekevenementen in het besparen van energie en het verminderen van de energiekosten en van koolstofemissiereductie. Dit is de grootste campagne van dit typ, dat de industrie in Europa gezien heeft– en u kunt een deel ervan worden.

Ton tips voor energie-efficiëntie tijdens evenementen in clubs en ontmoetingsplaatsen

Analyseer en begrijp

U kunt mogelijkheden ontdekken en ontwikkelen alleen door uw gedrag en de bestaande systemen en zijn gebruikswijze te begrijpen. Stel een diagnose:

1. Waar verbruikt u energie? Evenementenlocaties, voorraadplaatsen, kantoren, andere?
2. Wanneer verbruikt u energie? Wanneer normaal komt er de eerste en vertrekt er de laatste persoon, op voor al uw plaatsen? Welke zijn de uren van hoogste/laagst energieverbruik?
3. Wat verbruikt energie? Maak een lijstje van de uitrusting en systemen zoals ventilatie, IT-apparatuur enz.
4. Hoe wordt de energie verbruikt en wie verbruikt het? Praat met uw personeel en vraag ze over hun praktijken. Hoe werken ze met de uitrusting/de systemen op uw ontmoetingsplaats/kantoor? Hoe gebruiken uw plaats de gastartiesten en de producties?
5. Als u een externe organisator bent, werkend met ontmoetingsplaatsen, hoe beheren dan deze plaatsen zijn energieconsumptie? Krijgt u enkele informatie van hen?

Je hebt ook te meten om te slagen om

6. Stel vast een bepaald niveau van het energieverbruik en blijf uw energieverbruik in de tijd in de gatten houden, zodat u kunt beoordelen of de acties die u onderneemt inderdaad effectief zijn. Voor informatie maak gebruik van uw elektriciteitsrekeningen, ontdek de elektriciteitsmeters in uw gebouw en lees regelmatig af de meterstanden. Als organisator kunt u hetzelfde doen ook voor uw kantoor.
7. Als u toch geen energiebesparing bereikt, probeer te analyseren waarom, bijvoorbeeld: hebt u meer evenementen georganiseerd of misschien een nieuwe, energieverslindende uitrusting aangekocht?
8. Als u een extern organisator bent, werkend met ontmoetingsplaatsen, bevorder ze zijn energieverbruik te beginnen monitoreren: dit kan ze wel algemene kosten besparen en zo wordt het beter voor jullie allemaal.

Verbruik de elektriciteit effectief

De ervaring van Julie's Bicycle in de UK en Green Music Initiatieven in Duitsland stelde vast dat de meeste ontmoetingsplaatsen en clubs kunnen jaarlijkse energiebesparingen van 5-20% realiseren alleen door gratis en goedkope efficiëntiemaatregelen.

- > Introduceer een beleid van uitschakelen van de verlichting, de elektrische en de IT-apparatuur. Als u een organisator bent, neem deel in het uitschakelen van de ongebruikte uitrusting (inclusief de verlichting in de kleedkamer).
- > Verifieer regelmatig en onderhoud de controlesystemen van het gebouw, om de juiste instellingen en functioneren te verzekeren, bv. verkoelingsystemen, verwarming, warm water en verlichting. Maak zeker dat de systemen wel in- en uitschakelen afhankelijk van de tijd waarin de verschillende delen van het gebouw gebruikt/bezet zijn.
- > Ventileer met frisse lucht en niet verkoel, wanneer dit mogelijk is.
- > Koop aan een energiezuinige uitrusting bij het vervangen van de oude, bijv. koelkasten.
- > Voor de verlichting van de voorstellingen gebruik lichtgevende dioden (LEDs), kies voor gloeilampen met het laagste vermogen en wolfram mobiele lampen, niet gasgevulde lampen en maakt zeker dat de lampen uit zijn tussen het testen van de apparatuur en de voorstelling.
- > Vervang de fluorescentiebuisen met effectievere of vervang de lampen met compacte fluorescentielampen (CFLs) of lichtemitterende (LEDs). Monteer bij de verlichting beweging- en lichtsensoren.
- > Regelmatig maak schoon de filters van de airco of vervang ze door energie-efficiëntere types.
- > Laat jaarlijks de boilers controleren – meestal is de prijs de moeite waard.
- > Monteer energie-efficiëntere installatie. Bijvoorbeeld bij boilers is alles dat minder dan 60 % effectief is, ouder dan 10 jaar of door brandstof gevoed, zijn vervanging de moeite waard.
- > Onderhoud de gebouwstructuur zodat het warmteverlies te verlagen.
- > Als u een externe organisator bent, praat met het bestuur van de ontmoetingsplaats en deel mee deze tips – ga uit met een gezamenlijk actieplan!

Verbruik energie uit hernieuwbare bronnen

Een van de meest efficiënte dingen, die u kunt maken, is uw energiebron volledig te veranderen en van fossiele brandstoffen naar duurzame alternatieven over te gaan.

- › Als er in uw land leveranciers zijn van 100-procent groene energie, ga over naar een dergelijke leverancier voor uw kantoor of ontmoetingsplaats en draag bij voor de groeiende markt van energie uit hernieuwbare bronnen.
- › Monteer uw eigen elektriciteitsbron met weinig of geen koolstofemissies, bijv.: fotovoltaïsche panelen, micro wind turbines, CHP generator van klein/midden omvang voor gecombineerde productie van warmte- en elektriciteitsenergie.
- › Monteer uw eigen verwarmingsbron met weinig of geen koolstofemissies, bijv.: zonverwarming, biomassa verwarming, warmtepompen (met lucht-, water- en aardebron).

EU heeft tot doel tot het jaar 2020 20% van zijn energie uit hernieuwbare bronnen te verkrijgen. Daarnaast hebben vele landen ook eigen doelen voor energie uit hernieuwbare bronnen, daarom kunnen er overheidssubsidies of leningen ter beschikking zijn, die zouden u ondersteunen bij de aanvankelijke investering in een installatie voor hernieuwbare energie. Contacteer met uw Energieagentschap om meer erover te weten.

Communiceer en werk samen

Uw inspanningen voor efficiëntie zullen succesvol zijn alleen als het u lukt ook uw betrokken partijen te engageren. De efficiëntie is vaak een gevolg van vele kleine aparte acties, dus des te meer deelnemers, des te grotere besparingen.

- › Deel mee uw betrokkenheid voor energie-efficiëntie met het gehele personeel, de freelancers, de vrijwilligers, de artiesten, de ontmoetingsplaatsen, waarmee u werkt enz. en leg aan iedereen uit hoe kan hij ook deelnemen en wat wordt er van hem verwacht. Wanneer mogelijk, bij het voorbereiden van de evenementen schakel het personeel in alle processen van verzamelen van informatie en de beslissingen. Stel op een eigen kort energiebeleidprogramma en deel het mee.
- › Gebruik tabellen en tekens in het hele gebouw of neem op de top-tips in de technische informatie, de artistieke trajecten enz., om aan de mensen te herinneren de elektrische apparaten uit te schakelen of dat ze iets doen om energie te besparen. Ze moeten allemaal niet vervelend zijn!

Uw energie komt uit uw publiek – wees trots met wat u bereikt en denk aan creatieve manieren om uw evenementenbezoekers te engageren en ermee te communiceren. Ook kunt u voorlichtingscampagnes voeren om de awareness en de betrokkenheid te verhogen of speciale events voorzien verbonden met de energie, zoals bioscopen gedraaid door fietsen. Ga niet naar de energie-efficiënte en de duurzame energie als naar een ‘vervelend’ onderwerp: in plaats daarvan gebruik dezelfde aanpak, stijl en taal, als voor alle andere.

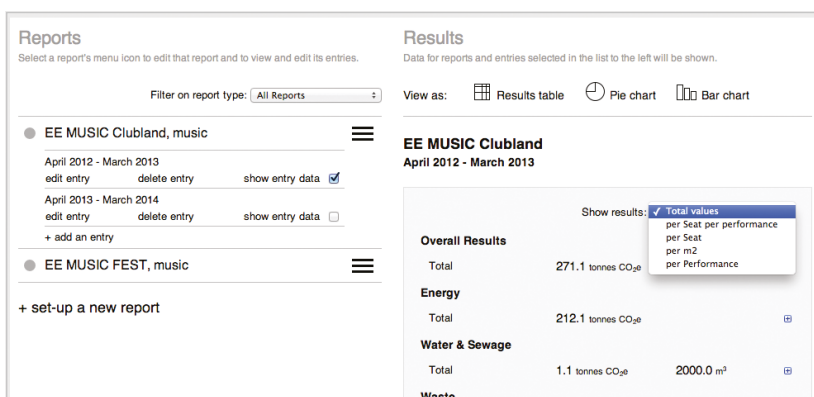
Werk samen met anderen in de industrie: de enige reden voor het bestaan van EE MUSIC is de beslissing van de pioniers ontmoetingsplaatsen, organisatoren van festivals en evenementen, hun kennis mee te delen voor het algemeen belang. Deel uw opleiding, ervaring en kennis van de beste praktijken, mogelijkheden en uitdagingen met anderen in uw netwerk. Gelijk aan de gezondheid en de veiligheid, is dit een sfeer waarin het gehele sector samen sterker kan worden.

EE MUSIC IG Tools

EE MUSIC IG Tools zijn instrumenten om de koolstof te meten, speciaal ontworpen voor de creatieve industries met doel uw eigen impact te laten begrijpen. Het instrument EE MUSIC IG Tool for Venues zal u helpen het energieverbruik van uw ontmoetingsplaats of club te vergelijken met zijn koolstofafdruk in de tijd – op maandelijkse, driemaandelijke of jaarlijkse basis (afhankelijk van de voorkeuren en de beschikbare gegevens) – en verder die met het gemiddelde in de branche te vergelijken. Op basis van deze informatie kunt u beheersstrategieën creëren en uw eigen milieu-indicatoren volgen. Het gebruik van de instrumenten EE MUSIC IG Tools zal u ook een koolstofafdruk verzorgen, die u verder mee kan delen. Als u een externe organisator bent, werk samen met de ontmoetingsplaatsen en laat ze hun energieverbruik en impact beginnen na te leven.

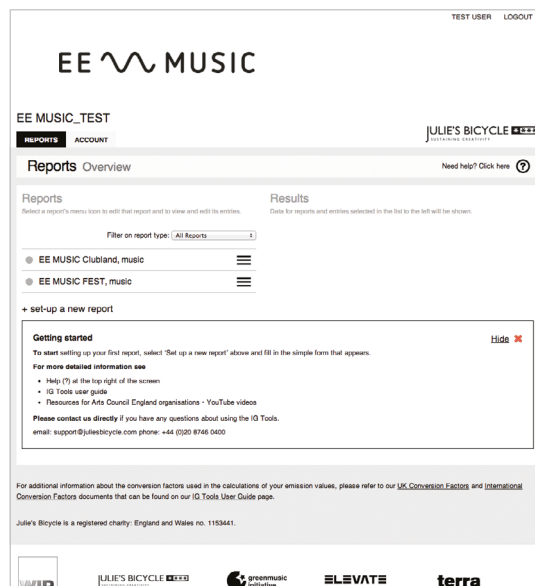
Registreert u voor EE MUSIC IG Tools aan <http://ee-music.eu>

De instrumenten van EE MUSIC IG Tools kunt u vinden in het Engels, Frans, Duits, Pools, Bulgaars, Litouws, Spaans en Portugees. Er is ook een versie van EE MUSIC IG Tools voor festivals en openluchtevenementen.

The screenshot shows the EE MUSIC IG Tools interface. On the left, under 'Reports', there are two report entries: 'EE MUSIC Clubland, music' for April 2012 - March 2013 and 'EE MUSIC FEST, music' for April 2013 - March 2014. Each entry has options to edit, delete, or show entry data. A 'Filter on report type' dropdown is set to 'All Reports'. Below the reports is a '+ set-up a new report' button. On the right, under 'Results', the selected report 'EE MUSIC Clubland April 2012 - March 2013' is displayed. It shows overall results for CO₂e, Energy, Water & Sewage, and Waste. A dropdown menu is open over the 'Overall Results' section, showing options: 'Total values', 'per Seat per performance', 'per m2', and 'per Performance'. The 'Total values' option is selected.

Category	Value	Unit
Overall Results		
Total	271.1	tonnes CO ₂ e
Energy		
Total	212.1	tonnes CO ₂ e
Water & Sewage		
Total	1.1	tonnes CO ₂ e
	2000.0	m ³
Waste		

The screenshot shows the EE MUSIC IG Tools user interface. At the top, there is a 'TEST USER' and 'LOGOUT' link. The main header features the 'EE MUSIC' logo. Below the header, there is a navigation bar with 'REPORTS' and 'ACCOUNT' tabs. The 'Reports Overview' section is active, showing a list of reports: 'EE MUSIC Clubland, music' and 'EE MUSIC FEST, music'. A '+ set-up a new report' button is visible. Below the reports, there is a 'Getting started' section with instructions on how to set up a new report and links to help resources. At the bottom, there are logos for WIP, JULIE'S BICYCLE, greenmusic initiative, ELEVATE, and terra.

Een paar sleutelfeiten en cijfers om met uw publiek mee te delen

Wanneer u met uw publiek over de kwesties van de energie-efficiënte communiceert, kunnen er een paar kant-en-klare feiten en cijfers nuttig zijn – en om u te helpen, hebben we de volgende voorbereiden:

- > Wist u dat ongeveer een vierde van de koolstofafdruk in de EU komt door het energieverbruik thuis? Wij kunnen dit veranderen door thuis energie-efficiënte te zijn.
- > Tegenwoordig produceert de EC slechts 48% voor zijn energiebehoefte. De resterende kwantiteit energie moet geïmporteerd worden, er is wel zin dus dat ieder van ons efficiënter wordt.
- > De import van energie kostte de EU 421 miljard euro in het 2012 – het maakt meer dan 1.1 miljard euro elke dag, die kunnen aan andere dingen gespendeerd worden.
- > Energie-efficiënte lampen zoals compacte fluorescente lampen (CFLs) of lichtdiodes (LEDs) kunnen tot 80% energie besparen in vergelijking met minder efficiënte gloeilampen door hetzelfde niveau van verlichting te verzorgen en tot 15 keer meer duurzaamheid aan te bieden.
- > Ook huishoudelijke toestellen gelaten in Stand by regime consumeren energie. U kunt uw elektriciteitsfactuur met tot 12% verlagen, als u ze volledig uitschakelt, wanneer u ze niet gebruikt.

Zie meer voorbeelden, feiten en cijfers op de website van EE MUSIC.

Sleutelhulpmiddelen en Instrumenten

Vergelijkbare indicatoren EE MUSIC:

Met het vormen van het project EE MUSIC zullen we beginnen vergelijkbare indicatoren te publiceren voor het energieverbruik in ontmoetingsplaatsen/clubs in geheel Europa, het gemiddelde energieverbruik tonend per eenheid oppervlakte. U kunt de vergelijkbare indicatoren van uw ontmoetingsplaats vergelijken met de door ons gemelde. Check op de website van EE MUSIC – als er nog geen beschikbare vergelijkbare indicatoren zijn van de EU, dan staan er die van de UK ter beschikking op de website van Julie's Bicycle.

<http://ee-music.eu>

<http://www.juliesbicycle.com/resources/benchmarks>

EE MUSIC web portaal:

Het web portaal EE MUSIC is vol met extra hulpmiddelen – inclusief studycases met goede praktijken, die kunnen voor u als inspiratie dienen, materialen voor een diepergaand opleiding, een glossary met hulp voor de energietermen, waaraan u zich kunt aantreffen en sectoren voor de aparte landen, voorstellend lijsten met lokale contacten en leveranciers, wanneer deze ons bekend zijn.

<http://ee-music.eu>

VOOR EE MUSIC

EE MUSIC is een netwerk van deskundigen in de sfeer van de energie en het duurzame milieu, deskundigen uit de muziekindustrie en de communicatieagentschappen, werkend met als doel het ondersteunen aan de muziekevenementen hun energieverbruik te verminderen en hun impact over het milieu. De aanpak van EE MUSIC verzekert energie-efficiënte en duurzame energiebeslissingen, specifiek voor het karakter en de behoeftes van de sector van de muziekevenementen. EE MUSIC is de grootste energiecampagne voor de industrie van de muziekevenementen in Europa.

Co-financierd door het EU programma
Slimme Energie Europa

De uitzonderlijke verantwoordelijkheid voor de inhoud van deze mededeling wordt gedraagt door zijn auteurs. Het spreekt niet noodzakelijk uit de opinie van de Europese unie. Noch EACI, noch de Europese commissie zijn verantwoordelijk voor welk dan ook gebruik van de informatie die het inhoudt.